

Татјана КАТИЋ
Историјски институт
Београд

Гордана ГАРИЋ ПЕТРОВИЋ
Историјски институт
Београд

ПОПИС ЗЕАМЕТА И ТИМАРА ОБЛАСТИ БРВЕНИК ИЗ 1477. ГОДИНЕ*

Апстракт: У раду је представљен најстарији познати турски попис брвеничке области (вилајета), који садржи сумарне демографске и фискалне податке за 178 села, пет мезри, три манастира и једну цркву. Настао је после укидања Скопско-босанског крајишта, у време када су област и кадилук Брвеник припадали Паша санцаку, а пре него што су ушли у састав новоформираног Призренског санцака.

Кључне речи: Османско царство, Брвеник, Паша санцак, вилајет, кадилук, зеамет, XV век.

У првим годинама османске власти област некадашње жупе Брвеник била је у саставу Скопско-босанског крајишта. Вилајет¹ Брвеник обухватао је десну страну Ибра, од Лепосавића до Ушћа, укључујући и знатан део планине Копаоник, а на левој страни, је заузимао подручје

* Рад је настао као резултат истраживања на пројекту Министарства просвете и науке Републике Србије *Од универзалних царстава ка националним државама. Друштвене и политичке промене у Србији и на Балкану* (Ев. бр. 177030).

¹ *Vilâyet* – област у ширем смислу; до XVI века означавао је мању војно-управну целину у саставу крајишта, а касније је постао синоним за ејалет (беглербеглук), највећу војно-административну јединицу Османског царства.

између река Брвенице и Студенице (вид. карту у прилогу).² Колико се ова, у грубим цртама означена, територија вилајета поклапала с границама српске средњовековне жупе, није познато.

Брвеник је врло рано добио кадију. У другој половини XV века, његова надлежност се, због малобројног муслиманског становништва, протезала далеко изван територије брвеничког вилајета, у правцу северозапада све до Дрине. У време општег пописа Румелије, у последњим годинама друге владе Мехмеда II (1451-1481), под јурисдикцијом брвеничког кадије налазила су се и села на подручју Чачка, Ужица, Златибора (Рујна), Осата и Сокола. Чињеница да су наведена подручја регистрована у оквиру опширног пописа Смедеревског санцака из 1476/77. године³, навела је истраживаче да закључе како је и сама брвеничка област - вилајет Брвеник, односно нахија Брвеник, била у саставу Смедеревског санцака.⁴ Међутим, извор који овом приликом представљамо доказује да се вилајет Брвеник, седамдесетих година XV века, налазио у саставу Паша санцака.

Реч је о сумарном попису једног дела овог највећег румелијског санцака, који је, због огромне територије, увек пописиван у више књига.⁵

² На основу објављених дефтера Зворничког санцака из 1519. и 1533. и парцијалних података из необјављеног дефтера из 1548. године, које је уступио А. Ханчић, Б. Кнежевић, *Села нахије Брвеник у првој половини XVI века*, Српско село – могућности и даљи правци истраживања, Београд 2003, 42, 55, је на готово идентичан начин дефинисала границе нахије Брвеник. На приложеној карти учртал је границе нахије и поједина села.

³ Istanbul, Başbakanlık Arşivi, *Defterhâne-i Âmirî Tahrîr Defterleri* (даље TD) 16, 11-173. Дефтер није сачуван у целини, недостаје му почетак са тачним насловом и датумом. Према истраживању Хазима Шабановића, *Турски извори за историју Београда*, I, св. 1, *Катастарски пописи Београда и околине 1476-1566*, Београд 1964, 3-4, настао је између 1476. и јануара 1478.

⁴ Н. Šabanović, *Bosanski pašaluk*, Sarajevo 1982, 200; А. Аличич, *Турски катастарски пописи неких подручја западне Србије XV и XVI век*, I, Чачак 1984, 16; А. Handžić, *Dva prva popisa Zvorničkog sandžaka (iz 1519. i 1533. godine)*, Sarajevo 1986, 8; Е. Миљковић-Бојанић, *Смедеревски санцак 1476-1560 земља-насеља-становништво*, Београд 2004, 45, 194. У наведеном дефтеру из 1476/77. године, није уписано ни једно село које припада нахији Брвеник, нити се Брвеник као нахија помиње у било ком другом контексту.

⁵ Обим Паша санцака се временом мењао, највећи је био управо седамдесетих година XV века, када је, због ширења граница Царства, укинута Крајиште као привремен облик османске власти, а уведен редован – санцаци. Већ тридесетих година XVI века Паша санцак је био мањи, али и даље највећи санцак на тлу Европе. Обухватао је територију од Пирота, Берковице и Знепоља на западу према Софији, централну Бугарску и даље на истоку долину Марице. Југозападно од

Ова, којом располажемо, настала је у исто време када и поменути дефтер Смедеревског санцака. Није сачувана у целини, недостаје јој почетак са оригиналним насловом и датумом састављања.⁶ Сачувана су само последња 32 листа, на којима су пописане области између Косовске Митровице и Истока (зеамет Сухо Грло), Ђаковице и Пећи (зеамет Дечани), предели јужно од Ђаковице, између Белог Дрима и Проклетија (зеамет Алтун-или), затим већи део данашњих области Бихора и Рашке (зеамет Бихор, Трговиште, Брвеник и неколицина њима припадајућих тимара, као и зеамет влаха Вукове земље који није био устројен према територијалном принципу већ према статусу становника). Поменути зеамети обухватају изузетно велики број села и обимом се, скоро у потпуности, поклапају с потоњим нахијама Бихор, Трговиште и Брвеник, средином XVI века.⁷ Уз њихове притежаваоце стоји напомена да јашу за Паша санцак. Тиме се потврђује, да су горенаведене области Косова и Рашке припојене Паша санцаку након што је расформирано Скопско-босанско крајиште, баш као што је то био случај и са јужним крајишким вилајетима: Скопљем, Тетовом, Дебром, Прилепом и другима.⁸

У историографији до сада није било познато да су се горенаведена подручја налазила у оквиру Паша санцака. За нахију Брвеник, како смо већ навели, сматрало се да је прво припадала Смедеревском санцаку, а да је у периоду између 1480. и 1516. припојена Зворничком санцаку.⁹ Међутим, ни ово није тачно, јер је вилајет Брвеник, пошто је једно време био у саставу Паша санцака, издвојен из њега, скупа с Бихором, Трговиштем и

Софије простирао се Ћустендилски санцак, али већ од Скопља и Тетова, према југу, Македонија је припадала Паша санцаку. Такође су у састав овог санцака улазили Грчка Македонија, Тракија и јужна Бугарска. *167 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Rûm-İli Defteri (937/1530)*, I-II, Ankara. 2001, 2003.

⁶ *TD 5m*. Овај дефтер, као и смедеревски, настао је у време општег пописа Румелије, у осмој деценији XV века. С обзиром да накнадно унете примедбе о промени власника тимара потичу из 1477. и наредних година, закључујемо да је попис завршен најкасније 1477. па га тако и датирамо. У дефтеру се на више места помиње и смена великог везира Гедик Ахмед-паше, због одбијања да прихвати заповедништво у походу на Скадар. Ахмед-паша је смењен крајем 1477., када га је на положају заменио учитељ Мехмеда Освајача, Хизироглу Синан-паша. (I. H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, II cilt, 5 baskı, Ankara 1988, 178) Синан-паша се такође, на више места помиње у попису

⁷ Поређење смо вршили с опширним пописима Призренског (*TD 368*) и Зворничког санцака (*TD 260*) из 1548. године.

⁸ Вид. нап. 5.

⁹ Šabanović, *Bosanski pašaluk*, 200

власима Вукове земље, и припојен Призренском санцаку, основаном, највероватније, 1481. године.¹⁰

Вилајет Брвеник, односно брвеничка област, нахија Брвеник, судећи према расположивим подацима, била је у оквиру Призренског санцака најкраће до 1490. године.¹¹ Скоро је сасвим извесно да је припадала санцаку Призрен и касније, све до ступања на престо новог султана Селима I (1512-1520). Тада је, наиме, као последица агресивне османске политике према Угарској, дошло до реорганизације појединих санцака на граници или у непосредном залеђу Царства, Пошто је Зворнички санцак носио највећи терет борби с Угрима, нахија Брвеник је, вероватно у првих пар година владавине Селима I, издвојена из надлежности призренског санцакбега, и скупа са својом провинцијском војском стављена на располагање и под директну команду санцакбега Зворника. То је разлог због кога нахије Брвеник нема у сумарном дефтеру Призренског санцака из 1518. године¹², а има је, једним делом, у сумарном дефтеру Зворничког санцака из 1519, односно у целини у истом дефтеру из 1533. године.¹³

Попис области Брвеник, из 1477. године¹⁴, значајан је не само због тога што разрешава питање места нахије Брвеник у војно-административној шеми Османског царства у другој половини XV века, већ и зато што је први који садржи демографске податке. Обухвата 178 села, пет мезри, три манастира и једну цркву, које касније можемо пратити кроз пописе сачињене током XVI века. С тим у вези, радећи на убикацији брвеничких села, били смо у прилици да на више места исправимо грешке у читању и убикацији Адема Ханџића (*Dva prva popisa Zvorničkog sandžaka iz 1519. i 1533. godine*), које су, вероватно, настале због лошег квалитета предлошка

¹⁰ У исто време основан је и Скадарски санцак, коме су припала села зеамета Сухо Грло, Дечани и Алтун-или; налазимо их у дефтеру реченог санцака из 1485. године (Pulaha S., *Defteri i Regjistrimit të sanxhakut të Shkodrës i vitit 1485*, I-II, Tiranë 1974). Вилајети на тлу данашње Македоније остали су у саставу Паша санцака. и током XVI века. Опш. вид. Д. Шопова, *Кога Скопје било центар на санцак во периодот од паѓањето под турска власт до крајот на XVI век*, Гласник на Институтот за национална историја, 1(1957) 89-98.

¹¹ Ö. Barkan, *894 (1488/1489) Yılı Cizyesinin Tahsilâtına Âit Muhasebe Bilânçoları*, Belgeler, 1 (1964) 65.

¹² TD 92.

¹³ У дефтеру из 1519. уписана су само она брвеничка села која су припадала хасовима, јер је расподела истих на тимаре била у току. Комплетну слику брвеничке нахије имамо тек у следећем сачуваном попису Зворничког санцака из 1533. Handžić, *Dva prva popisa*, 7.

¹⁴ TD 5m, 48-60.

на коме је радио.¹⁵ У напоменама смо истакли све разлике између нашег и Ханџићевог рада, док неспорна места нисмо посебно истицали. Приликом транскрибовања односно превођења имена села, нисмо буквално преносили арапску графију, јер она не познаје гласове њ, њ, њ и ц. Арапским кефом (ك) означавају су гласови к, њ и њ, нуном (ن) н и њ, цимом (ج) ц, ч и ц. У неким случајевим писар је комбинацијом нуна и јета (ني) истицао глас њ, односно дала и јета (د) глас њ. Тако да смо, руководећи се нашим изговором, читали Пискања а не Пискана, Ивање а не Иванје, Ђакова а не Дјакова (Дејакова), Чупађе а не Чупадије и слично.

[48]

**Зеамет Брвеник
спенца реченог зеамета припада царској благајни**

Део Мехмед-бега, сина Кара Хизира, јаше за Паша санџак

Село Б р в а н и к¹⁶, држи пазар, кућа 38, неожењених 7, удовица 8, хаса
виноград 1 комад, хаса земин 2 комада, пазарна такса
500, приход 3617

Село П и с к а њ а¹⁷, кућа 23, неожењених 8, удовица 4, хаса земин 1 комад,
приход 2845

¹⁵ Ханџић није користио оригинал дефтера већ фотокопије Оријенталног института у Сарајеву, које су врло некавалитетно урађене; снимци су мутни и знатно умањени у односу на оригинал. Шест година после објављивања његове књиге, из штампе је изашао чланак Е. Мушовић, *Брвеник у турским изворима XV и XVI века*, Новопазарски зборник 16 (1992), који је, према наводима аутора, урађен на основу истих сарајевских фотокопија, а без увида у Ханџићев рад?! С обзиром на то да Мушовићев чланак садржи још више грешака у читању и убикацији места, те да би исправке истих знатно увећале обим нашег рада, одлучили смо да се на њега не осврћемо.

¹⁶ Остаци средњовековног града Брвеника, седишта истоимене жупе, налазе се 9 km северно од Рашке, на доминантном брегу изнад ушћа реке Брвенице у Ибар. Утврђење је потпуно неправилне основе прилагођене постојећем терену. Подграђе се налазило на правцу прилаза граду дугачком косом која се спушта ка ушћу Брвенице у Ибар. Предпоставља се да се трг налазио на јужној падини подграђа, на заравњеном платоу, где су остаци цркве Св. Николе. Д. Булић, *Град Брвеник у светлу археолошких истраживања*, Историјски часопис LX (2011) у штампи.

¹⁷ Пискања, на левој обали Ибра, северно од Брвеника.

- Село Б е л ц е¹⁸, кућа 63, нежењених 17, удовица 6, хаса земин 1 комад,
приход 4921
- Село О г р а в а¹⁹, кућа 8, нежењених 7, приход 813
- Село К у р и ћ²⁰, кућа 31, нежењених 20, удовица 3, хаса земин 1 комад,
приход 3075
- Село Б и ћ е л е²¹, кућа 36, нежењених 5, удовица -, хаса земин 1 комад,
приход 2200
- Село Б а б и н П о т о к²², кућа 12, нежењених 3, хаса ливада 1 комад,
приход 1131
- Село Л у ч и ц е²³, кућа 30, нежењених 9, удовица 1, хаса земин 1 комад,
приход 2269

¹⁸ Наводи се међу селима које је цар Урош потврдио челнику Муси 1363. године (М. Шуица, *Повеља цара Уроша о замени поседа између кнеза Војислава и челника Мусе*, Стари српски архив 2 (2003) 145, 160). Нисмо сигурни да ли га треба идентификовати с данашњим селом Беоце, југозападно од Брвеника, или Белцима, југоисточно од Биљановца. Белце је, према турским пописима, било једно од најмногљуднијих села брвеничке области, познато по бројним виноградима и значајној производњи вина (*TD 260*, 514-515). Према А. Алексић, *Ибар од Рашке до Карановца*, Годишњица Николе Чупића 3 (1879) 40, у другој половини XIX века, брда између Курића и Пискање била су под виноградима, што би упућивало на закључак да село Белце треба поистоветити с Белцима код Биљановца. С друге стране, Р. Илић, *Ибар*, Насеља српских земаља III, Београд 1905, 561, не помиње узгој грожђа у Беоцима. Према његовим истраживањима, винограда је било на присојним местима у околини Руднице, Баљевца, Ушћа и Јошанице, а ушћанско и баљевачко вино било је познато и изван те области. Handžić, *Dva prva popisa*, 58, 128, погрешно прочитао Јелеч, уз претпоставку да се односи на Јелеч јужно од Новог Пазара, што не може бити јер је Јелеч седиште истоимене нахије у Босанском санцаку, и никада није припадао Брвенику.

¹⁹ Или Угрова, Угарава и слично; непознато. Не може се прихватити Ханџићева претпоставка (*Dva prva popisa*, 55, Огрок, Угрок) да се ради о селу Гркаје (Лепосавић) на Рогозни, јер се оно у пописима бележи Угракиник и до средине XVI века припадало је Вучитрнском, а после тога Призренском санцаку. С. Катић, Т. Катић, *Рудник Жежна и рударство Рогозне и Подбуковица у XVI веку*, Историјски часопис LIX (2010) 201-202. До 1518. припадало је Вучитрнском санцаку.

²⁰ Курићи, северно од Рашке, на десној обали Ибра, између Корлаћког потока и Јошанице; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 118, Корићи, неубицирано.

²¹ Бићеле, северно од Рашке, на левој обали Ибра, северно од ушћа Брвенице.

²² Ишчезло насеље које се налазило у атару села Рвата, на Бабином потоку, десној притоци Ибра, на месту које се зове Старо село. Илић, *Ибар*, 550-551. Наводи се међу селима које је цар Урош потврдио челнику Муси 1363. године. Шуица, *Повеља цара Уроша*, 145, 146, 160.

²³ Истоимено насеље крај Биљановца; Handžić, *Dva prva popisa*, 113, Лучице, неубицирано.

- Село Ч у п а њ е²⁴, кућа 10, нежењених 3, удовица 1, хаса земин 1 комад,
приход 1270
- Село В а р а в а²⁵, кућа 60, нежењених 24, удовица 4, хаса земин 2 комада,
приход 4627
- Село Г о р њ а Р у д н и ц а²⁶, кућа 27, нежењених 5, удовица 3, хаса
виноград 1 комад, половина од хаса млина, приход 1939
- Село Д о њ а Р у д н и ц а²⁷, кућа 13, нежењених 7, приход 697
- Село Р о ј ч и њ²⁸, кућа 6, нежењених 1, приход 517
- Село П о п о в а П о љ а н а²⁹, кућа 6, нежењених 1, удовица 2, приход 430
- Село Б а љ е в и ц³⁰, кућа 21, нежењених 4, удовица 2, хаса земин 1 комад,
приход 3018
- Село Б р а н к о в Д о л³¹, кућа 8, нежењених 3, удовица -, хаса земин 1
комад, приход 675
- Село Ж е б ј е³², кућа 17, нежењених 4, удовица 2, приход 747

²⁴ Вероватно је реч о засеоку Чупавице који се почетком XX века налазио на Јарандолском потоку и тада је имао само три куће. Илић, *Ибар*, 638. Упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 63, 117, Чопарићи, Чопарје, неубицирано.

²⁵ Вариво, северно од Рашке, на левој обали Ибра.

²⁶ Истоимено насеље југоисточно од Рашке. У повељи цара Уроша, којом се челнику Муси 1363. потврђују град и жупа Брвеник, наводи се само као Рудница са засеоцима Цервовом Главом и Лисином. Шуица, *Повеља цара Уроша*, 145, 146, 164.

²⁷ Исто.

²⁸ Истоимени заселак Казновића, крај Ибра, југоисточно од Рашке; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 55, 137, Рупчићи, неубицирано.

²⁹ Попово поље, данас потес крај Ибра, западно од Д. Руднице. У другој половини XIV века припадало је челнику Муси. М. Пурковић, *Попис села у средњовековној Србији*, Годишњак Скопског филозофског факултета IV-2 (1939-1940), 130 претпоставља да је у питању заселак Поповци код Новог Пазара. Ову претпоставку понавља и Шуица, *Повеља цара Уроша*, 144, 163. Како је село Попово Поље, заједно са селима Пољане и Стрмољ, припадало породици Кијеваца, С. Милојевић, *Мусићи. Просографско истраживање једне српске средњовековне породице*, Историјски часопис XXXIII (1986) 8 је изнео мишљење да су се ова села налазила у Кијевчићима, пределу који обухвата обронке Копаоника, западно од села Граничана.

³⁰ Баљевац, на левој обали Ибра, северно од Брвеника, на ушћу Јарандског потока у Ибар.

³¹ Непознато. Постоји брдо и шума Бранковина у Гокчаници, као и Бранковски поток. Handžić, *Dva prva popisa*, 48, 136, претпоставља да је то Рудни до, између села Лучно и Кремиће.

³² Непознато. У наредним пописима брвеничке области овог села нема, али се јавља село Жепа, такође непознато (*TD 173*, 43; *TD 260*, 588). Можда је реч о истом селу.

[49]

Село К у к а н³³, кућа 16, неожењених 5, удовица 2, приход 885
Село Д о њ и Х р в а т³⁴, кућа 18, неожењених 5, удовица 2, приход 1323
Ц р к в а К у к а н³⁵, празна, хаса виноград 1 комад, приход 115
Село Н о в а С и л о³⁶, кућа 10, неожењених 3, приход 614

³³ Ишчезло насеље, налазило се југоисточно од Рашке, на потоку Кукњу (Кукањици), у близини села Чајетине, Шипачине и Новог Села, која су 1388. године били засеоци села Кукња. У две повеље које су те године Обраду Декиндићу (Драгосаљићу) издали кнез Лазар и патријарх Спиридон, село Кукањ се наводи у два облика, као Кукањ (Кукан?) и као Кукаљ (Кукал?). А. Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, Београд 2003, 201-202, 209. Б. Кнежевић, *Манастири у нахији Брвеник по турским пописима из прве половине 16. века*, Зборник Матице српске за ликовне уметности 26 (1990) 265 и Б. Зарковић, *Ибарски посед манастира Хиландар*, Баштина 25 (2008) 193-194 сматрају да је село Кукањ нестало у непознато време а да се на његовом месту развило село Бељак, које је уцртано на аустријској карти из 1689. (*Übersicht des Kriegsschauplatzes in Alt-Serbien und Albanien 1689*, Mittheilungen des K. K. Kriegs-Archivs 1887, Neue Folge, II Band Tafel II, Wien 1888 према Б. Кнежевић, *нав. место*). За убикацију села и цркве Кукањ важан је податак да се недалеко од данашњег села Чајетине налази *Селиште*, на коме су почетком XX века сељаци ископавали темеље зграда и циглу. Илић, *Ибар*, 550-551.

³⁴ Данас село Рвати, северно од Рашке, на десној обали Ибра. У другој половини XIV века припадало је челнику Муси. Шуица, *Повеља цара Уроша*, 145, 146, 164 поистовећује га са селом Рватцка. На карти приложеној уз текст уцртани су и Рвати и Рвацка.

³⁵ Црква Ваведења Пресвете Богородице, коју је подигао Обрад Декиндић (Драгосаљић), уз одобрење кнеза Лазара и патријарха Спиридона, на својој баштини, у селу Кукњу. Ради издржавања, приложио јој је село Кукањ и његове засеоке Шипачино, Новосељане и Чајетино. Цркву са наведеним селима неколико година касније, кнез Стефан Лазаревић је одузео Обраду и даровао Хиландару. Том приликом Хиландару је даровано и село Присојник, као и три засеока у Храштима. До данас није утврђено где се налазио манастир Кукањ. Кнежевић, *Манастири у нахији Брвеник*, 266 и Зарковић, *Ибарски посед*, 193-194 претпостављају да је на његовом месту подигнута Црква Св. Марка (Марковица) у Бељаку.

³⁶ Ново Село, југоисточно од Рашке, на Кукањици. Током XIV века било је у саставу баштине породице Обрада Драгосаљића, најмање две генерације уназад, приложено је Цркви Ваведења Пресвете Богородице у селу Кукњу (вид. прет. нап.). Тада је било заселак села Кукња да би неколико година касније, постало заселак села Шипачине. У периоду између 1392. и 1402, кнез Стефан Лазаревић га је, заједно са осталим поменутиим селима, даровао Хиландару. Младеновић, *Повеље*

Село К о р л а ћ³⁷, кућа 29, нежењених 7, приход 1871
Село Ш и п а ч и н о³⁸, кућа 18, нежењених 6, приход 662
Село Д о њ а Б р в а н и ц а³⁹, кућа 18, нежењених 4, удовица 1, хаса млин
1, хаса земин 1 комад, хаса ливада 2 комада, приход 1439
Село Ц р н о Г л а в а⁴⁰, кућа 37, нежењених 10, удовица 1, приход 872
Село Ц р н о г у (о) њ а⁴¹, кућа 7, нежењених 3, приход 450
Село О р а х⁴², кућа 19, нежењених 5, хаса виноград запуштен 1 комад,
хаса млин запуштен, хаса ливада 1 комад, приход 1169
Село Ц р н е љ а к⁴³, кућа 42, нежењених 10, удовица 1, хаса млин 1, хаса
земин 1 комад, приход 1782
Село Б и с т р и ц а⁴⁴, кућа 35, нежењених 10, удовица 2, приход 1469
Село П а м е т к о⁴⁵, кућа 9, удовица 1, приход 757

кнеза Лазара, 201, 203, 205, 206, 210, 212, 214; М. Шуица, *Повеља кнеза Стефана Лазаревића којом се Хиландару прилаже црква Ваведења Богородичиног у Ибру*, Стари српски архив 3 (2004) 112, 114, 123; А. Младеновић, *Повеље и писма деспота Стефана*, Београд 2007, 157, 159, 161, 162.

³⁷ Корлаће, северно од Брвеника.

³⁸ Шипачина, југоисточно од Рашке, на Кукањици. Током XIV века у саставу баштине породице Обрада Драгосаљића. Године 1388. приложено је Цркви Ваведења Пресвете Богородице у селу Кукњу. Тада је било заселак села Кукња да би неколико година касније, постало самостално село. Између 1392. и 1402. даровано је Хиландару (вид. нап. 33). Handžić, *Dva prva popisa*, 65, 71, 132, погрешно прочитао као Синичино, поистовећујући га са селом Сенци, између Дољана и Тадења.

³⁹ Д. Брвеница западно од Брвеника, на реци Брвеници.

⁴⁰ Црна Глава, источно од Јошаничке Бање.

⁴¹ Према попису из 1533. године, други назив за село Шарпел (*TD 173, 42*). Handžić, *Dva prva popisa*, 62, 123, погрешно прочитао Шарићи, неубицирано.

⁴² Некада заселак Павље Цркве, данашње Павлице. Наводи се међу селима које је цар Урош потврдио челнику Муси 1363. године. А. Соловјев, *Једна српска жупа за време царства*, Гласник Скопског научног друштва III (1927) 26, 28, 38; Пурковић, *Попис села*, 123. Уцртан на карти Главног ђенералштаба из 1893, Д.8. (Рашка).

⁴³ Црни Јелак; у опширном попису Зворничког санцака из 1548. године уписано као Црни Лак (*TD 260, 544*). Име овог насеља је сачувано у имену предела и шуме између Лисине и Брзећа на Копаонику. Handžić, *Dva prva popisa*, 71, 122, Црнељак, неубицирано.

⁴⁴ Истоимено село у долини Бистричке реке, десне притоке Ибра, југоисточно од Рашке.

⁴⁵ Данас Паметина, северозападно од Брвеника, код изворишта Крушевичке реке, саставнице Брвенице; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 51, Патина, Паметина, Појетина, непознато.

Село Д о б р а ч и н ц е⁴⁶, кућа 20, нежењених 2, приход 742
Село М у р и⁴⁷ припада Рудници⁴⁸, кућа 10, нежењених 4, приход 576
Село Ц р л а п а⁴⁹, кућа 7, нежењених 4, приход 646
Село П р и с н о в и к⁵⁰, кућа 24, нежењених 4, удовица 1, приход 895
Село Ж е ж а н а⁵¹, кућа 19, нежењених 7, удовица 1, хаса млин 1 запуштен,
приход 1425
Село Ш у т а н о в а⁵², кућа 19, нежењених 5, удовица 2, приход 678

[50]

Село К о з е ш и ц а⁵³, кућа 9, нежењених 2, удовица 2, хаса млин 1
запуштен, приход 866
Село Б е л и с т е н а⁵⁴, кућа 12, нежењених 5, удовица 1, хаса земин 1
комад, приход 1235

⁴⁶ Добрчин, село које се почетком XX века налазило у Кметији Јошаничка Бања, на Добрчинском потоку. Тада је имало само једну кућу. Илић, *Ибар*, 653; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 54, 126, Добрачица, Добручица, Добручница, непознато.

⁴⁷ Муре, југоисточно од Рашке, код ушћа Рудничке реке у Ибар.

⁴⁸ Вид. под Г. и Д. Рудница, нап. 26 и 27.

⁴⁹ Могућа су и другачија читања, непознато.

⁵⁰ Присојник, село које је Кнез Стефан Лазаревић, са мајком и братом Вуком, између 1392 и 1402. приложио Хиландару, заједно са Црквом Ваведења Пресвете Богородице у Кукњу и припадајућим јој селима (вид. нап. 36). Младеновић, *Повеље и писма деспота Стефана*, 155-162; Шуица, *Повеља кнеза Стефана*, 107-123. Према Илић, *Ибар*, 551 и Р. Павловић, *Подибар и Гокчаница*, Насеља и порекло становништва 30, Београд 1948, 220, Присојник се налазио између Рудничке реке и Кукањице. Један део косе Калевац, у близини Новог Села, носи назив Присојник. На њему се налазе новоселски виногради, ливаде и њиве. Код Чеперковића из Новог Села очувало се предање да су њихови стари живели на Присојнику. Брдо Присојник уцртано је на карти Главног ђенералштаба из 1893, Д.8. (Рашка), западно од села Бељак, у његовој непосредној близини. Милојевић, *Мусићи*, 9, Присојник смешта код брда Присоја, између Остраћа и Љешка

⁵¹ Жежена, северно од Биљановца, на десној обали Ибра, упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 113, Жежна, неубицирано.

⁵² Шутановина, југоисточно од Јошаничке Бање; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 130, Тутановина, без коментара.

⁵³ Можда Козница на истоименој притоци Расине.

⁵⁴ Бела Стена код Баљевца, северозападно од Брвеника, на левој обали Ибра; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 51, нејасно да ли је Бела Стена (Рашка) или Бела Стена (у Студеници).

- Село Л а с о в П о т о к⁵⁵, кућа 15, нежењених 5, удовица 1, приход 598
Село Ј а р у н и Д о л⁵⁶, припада Поточанима⁵⁷, кућа 29, нежењених 4,
удовица 1, приход 1781
Село Р а с п о т о ц и⁵⁸, кућа 13, нежењених 3, приход 989
Село П о б р ђ е⁵⁹, кућа 8, нежењених 4, удовица 1, приход 904
Село Г о р њ и Х р в а т⁶⁰, кућа 14, нежењених 5, приход 1142
Село Г о р њ и П р и б о ј⁶¹, кућа 22, нежењених 3, удовица 4, приход 1669
Село П о п ј е⁶², кућа 19, нежењених 5, удовица 3, приход 644
Село П у б а в н а⁶³, кућа 8, нежењених 3, приход 177
Село И с т р о в и ц а⁶⁴, кућа 8, приход 729
Село П а р т а р⁶⁵, кућа 10, нежењених 1, удовица 1, хаса земин 1 комад,
приход 668
Село Г о р њ а Р у д н а⁶⁶, кућа 9, нежењених 2, удовица 1, хаса ливада
1 комад, приход 430
Село Ц а ј и ћ е⁶⁷, кућа 27, нежењених 10, удовица 3, приход 623

⁵⁵ Данас Власово код Рашке.

⁵⁶ Јарандо, код Баљевца, на Јарандском потоку, левој притоци Ибра. У сумарном попису завршеном 1533. године, уписан је као Јарахин дол (*TD 173*, 54), упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 33, 133, Парохин (Парочин) дол, неубицирано.

⁵⁷ Непознато.

⁵⁸ Непознато.

⁵⁹ Побрђе, код Баљевца, на Побрђском потоку, левој притоци Ибра.

⁶⁰ Данас село Рвати, северно од Рашке, на десној обали Ибра.

⁶¹ Прибој на реци Јошаници, северозападно од Јошаничке Бање.

⁶² Попе, северно од Јошаничке Бање.

⁶³ Пупавно, западно од Плана, на Планској реци; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 52, 120, Поповина (Попавина), неубицирано. Наводи се у Жичкој повељи као једно од села које је Стефан Првовенчани даровао манастиру Жичи. С. Новаковић, *Законски споменици српских држава средњег века*, Београд 1912, 571; Г. Шкриванић, *Жичко епархијско властелинство*, Историјски часопис IV (1952-1953) 152, 156.

⁶⁴ Ово ишчезло насеље налазило се у атару села Рвата. На месту Острвици почетком XX века били су видљиви остаци старе цркве, у чијој се близини налазило *Латинско гробље*. Илић, *Ибар*, 644; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 44, Островица, без коментара.

⁶⁵ Непознато. Није исправна претпоставка да се ради о селу Пиларета (Handžić, *Dva prva popisa*, 62) јер је оно, под тим именом, регистровано у свим пописима Босанског санџака. Примера ради, тридесетих година XVI века, када је уписан Партар у нахији Брвеник (*TD 173*, 39; Handžić, нав. место), Пиларета је уписана у нахији Рас (*TD 164*, 103).

⁶⁶ Данас село Рудно, северозападно од Брвеника.

⁶⁷ Цајићи, на Брвеници.

Манастир Градац⁶⁸, припада Бзовику⁶⁹, кућа 5, хаса виноград 1 комад,
хаса млин запуштен 1, хаса ливада 1 комад, приход 834
Село Дубочица⁷⁰, кућа 24, неожењених 5, приход 701
Део села Тихош⁷¹, кућа 10, неожењених 4
Село Дубочица⁷², кућа 4, неожењених 2, удовица 1, приход од два села⁷³ 1155
Део села Шеклар⁷⁴, кућа 11, неожењених 3, удовица 1, приход 477
Село Њива⁷⁵, кућа 24, неожењених 5, удовица 3, приход 688

[51]

Село Лозна⁷⁶, кућа 7, неожењених 4, приход 784
Село Поповић⁷⁷, кућа 8, неожењених 2, удовица 1, приход 612
Село Жупан Степан⁷⁸, кућа 17, неожењених 5, удовица 1, приход 1241
Село Живевић⁷⁹, кућа 20, неожењених 6, удовица 3, приход 1058
Село Жераћ⁸⁰, кућа 14, неожењених 4, хаса земин 1 комад, приход 907
Село Доњи Поповић⁸¹, кућа 11, неожењених 2, удовица 1, приход 604
Село Ошљи Поток⁸², кућа 10, неожењених 5, удовица 1, приход 353

⁶⁸ Манастир Градац, са црквом посвећеном Благовештењу, задужбина краљице Јелене, супруге Уроша I. Налази се крај Градачке реке, десне притоке Брвенице, око 13 km од Брвеника.

⁶⁹ Бзовик, северозападно од манастира Градац.

⁷⁰ Дубочица код Маглича, а не Дубока на Рогозни како претпоставља Handžić, *Dva prva popisa*, 67.

⁷¹ Данас Тиоце, источно од Рашке.

⁷² Непознато.

⁷³ Мисли се на део села Тихош одн. Тиоце.

⁷⁴ Шеклери код Рудног, северозападно од Брвеника; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 63, 65, 117, 138, Соколар, неубицирано.

⁷⁵ Непознато.

⁷⁶ Лозно на левој обали Ибра, југоисточно од Ушћа.

⁷⁷ Поповићи, заселак Чечине у горњем току Студенице.

⁷⁸ Данас Жупањ, на Јошаници, источно од Биљановца.

⁷⁹ Жижовци на левој обали Ибра, југоисточно од Ушћа, јужно од села Лозно.

⁸⁰ Жераће, на Јошаничкој реци, источно од Биљановца. Handžić, *Dva prva popisa*, 63, Ивржак, Вржак, поистовећује га са селом Вршак, код Рашке, што није тачно јер је село Виршака (Вршак) припадало нахији Враце у Босанском санџаку (Istanbul Başbakanlık Arşivi Maliyeden Müdevver Defter–MAD nu. 540, 10). На другом месту Handžić, *Dva prva popisa*, 117, исто село чита Озраће и погрешно га поистовећује с Оскраћем.

⁸¹ Непознато.

⁸² Вероватно се налазило негде у горњем току Студенице, између села Орља Глава и Милићи, где данас постоји Ошље Брдо. Handžić, *Dva prva popisa*, 52, 64, 122, Ушљи Поток, неубицирано.

Село Покрвеник⁸³, кућа 15, нежењених 3, приход 541
Село Драгшић⁸⁴, кућа 27, нежењених 5, удовица 5, хаса ливада 1
комад, хаса млин запуштен 1, приход 845
Село Добрава⁸⁵, кућа 21, нежењених 5, удовица -, приход 656
Село Врана Лука⁸⁶, кућа 5, нежењених 1, удовица 1, приход 139
Мезра Кутина⁸⁷, изван дефтера, власи су, дају влашке дажбине, кућа 3,
приход 245
Мезра Зовић⁸⁸, власи су, дају влашке дажбине, кућа 3, приход 245
Село Устје⁸⁹, кућа 15, нежењених 4, приход 1574
Село Бар⁹⁰, кућа 15, нежењених 3, удовица 4, приход 1231
Село Ратај⁹¹, кућа 10, нежењених 2, удовица 2, хаса виноград 1 комад,
приход 2733
Село Саваница⁹², припада Магличу⁹³, кућа 20, нежењених 2, приход 907

⁸³ Покрвеник, северозападно од Јошаничке Бање.

⁸⁴ Неубицирано; не може се поистоветити с Дракшићима западно од Краљева (Handžić, *Dva prva popisa*, 71) јер су они припадали Смедеревском санцаку, нахија Морава (*TD 1011*, 840). Такође се не може повезати са селима сличног назива, Драганићима, југозападно од Рашке, у Босанском санцаку, нахија Рас (*TD 164*, 78), нити са Дражинићима, у близини Рудног, у нахији Брвеник, јер Драгшићи и Дражинићи постоје упоредо у истој нахији током XVI века (*TD 173*, 48, 52).

⁸⁵ Истоимено село јужно од Лепосавића. Припадало је манастиру Светог Стефана у Бањској (Љ. Ковачевић, *Светостефанска хрисовуља*, Споменик IV (1890) 2), а касније поседу челника Мусе (Шуица, *Повеља цара Уроша*, 144, 161).

⁸⁶ У XVI веку уписано као Вранова Лука. Могуће да се односи на Врањево, јужно од манастира Студенице или на Врановце код Рудног.

⁸⁷ Непознато.

⁸⁸ Непознато.

⁸⁹ Ушће, на ушћу Студенице у Ибар. Наводи се у Студеничкој повељи у опису међа манастирске земље. *Студенички типик. Цароставник манастира Студенице*, прир. Т. Јовановић, Београд 1994, 148.

⁹⁰ Истоимено насеље на десној обали Ибра, југоисточно од Ушћа.

⁹¹ Ратари, код Ушћа. Handžić, *Dva prva popisa*, 44, 54 поистовећује га са селом Ратај код Александровца, иако сâм примећује да је то доста далеко од осталих села ове области.

⁹² Данас Савово, југозападно од Маглича, некада посед манастира Студенице. Новаковић, *Законски споменици*, 568; *Студенички типик*, 146; Г. Шкриванић, *Студеничко властелинство (1183-1190)*, Богословље XI (1967) 12.

⁹³ Данас Маглич град, средњовековно утврђење на Ибру, југозападно од Краљева. У ово време био је седиште истоимене нахије у Смедеревском санцаку. (*TD 16*, 470-480, 511-517)

Село И с е в а⁹⁴, припада Остраћу⁹⁵, кућа 6, приход 531
Део села Р а д и ч е в ц и⁹⁶, кућа 6, нежењених 2, приход 438
Нијабет⁹⁷ реченог вилајета 5000

Укупно:

панађур 1	села 67	црква 1	манастир 1	делова 3
мезра 2	кућа 1467	нежењених 151	удовица 90	спенца 41390
Приход без спенце 90490				

Он сâм [заим] је тешки оклопник (*bürüme*), 3 коњаника у панцир-оделима (*geçim*), 22 лака оклопника (*cebeli*), 1 шатор са више одаја, 1 остава, 1 кухиња, 1 мали шатор (*tenktür*), 1 ратник с панцир-кошуљом (*gönlek*)

[52]

**Зеамет Брваник
његова спенца припада царској благајни**

Део чашнагира⁹⁸ Скендер-бега, јаше за Паша санцак

Село П о п о в а Р е к а⁹⁹, кућа 20, нежењених 4, удовица 1, приход 901
Село Р ж а н а¹⁰⁰, кућа 20, нежењених 5, удовица 4, приход 698
Село К р а м и ћ¹⁰¹, кућа 15, нежењених 6, удовица 1, приход 857
Село Г о с т и р а д и ћ¹⁰², кућа 20, нежењених 4, удовица 2, приход 802
Село Г о р њ и П р о с н о в и к¹⁰³, кућа 18, нежењених 3, приход 483
Село Д о њ и П р о с н о в и к¹⁰⁴, кућа 12, нежењених 3, удовица 2, приход 322

⁹⁴ Данас Горње и Доње Исево, западно од рудника Бело Брдо на Копаонику; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 57, Доње Исево, непознато.

⁹⁵ Село Остраће, северозападно од Лепосавића.

⁹⁶ Радочевци, на Радочевачком потоку, почетком XX века припадало је Заревској кметији. Илић, *Ибар*, 631. Уцртано је на карти Главног ђенералштаба из 1893, Д8. (Рашка).

⁹⁷ Приход од новчаних казни које је становништво плаћало за мање преступе; одређиван је отсеком за свако село.

⁹⁸ Кушач јела на султановом двору.

⁹⁹ Данас заселак Гокчанице, североисточно од Ушћа.

¹⁰⁰ Ржана, југозападно од манастира Градца.

¹⁰¹ Кремиће, источно од Брвеника, на падинама Кремићке планине.

¹⁰² Гостирадице, северозападно од Брвеника.

¹⁰³ Могуће да се односи на данашњу Присојницу, заселак Бресника, јужно од Маглича.

¹⁰⁴ Исто. Половином XVI века ово село имало је само две куће. TD 260, 549.

Део села Ш е к у л а р¹⁰⁵, кућа 4, приход 160
Село С р е м ч е¹⁰⁶, кућа 8, нежењених 2, приход 543
Село П а в л и ц а¹⁰⁷, кућа 15, нежењених 7, хаса ливада 1 комад, приход 844
Село К о ч е љ е в а Б р д а¹⁰⁸, састоји се из два дела, кућа 12, нежењених 4,
удовица 3, приход 958
Село И в а њ е¹⁰⁹, кућа 27, нежењених 5, удовица 2, приход 661
Село Г о р њ а Б р в а н и ц а¹¹⁰, кућа 45, нежењених 7, удовица 4, хаса
виноград 1 комад, приход 2407
Село К о т и љ е в а ц¹¹¹, кућа 18, нежењених 7, удовица 3, приход 469
Село П а к л е н а¹¹², кућа 13, нежењених 5, удовица 2, приход 755
Село Д о њ и Г р а д а ц¹¹³, кућа 21, нежењених 5, удовица 2, хаса земин
1 комад, приход 1084
Село В е л и њ е¹¹⁴, кућа 7, нежењених 2, удовица 2, приход 473
Село Ч е ш љ а р¹¹⁵, кућа 13, нежењених 3, удовица 2, приход 597
Село К р у ш о в и ц а¹¹⁶, кућа 4, нежењених 1, удовица 1, приход 412

¹⁰⁵ Вид. нап. 74.

¹⁰⁶ Северно од манастира Градца.

¹⁰⁷ Истоимено село код Брвеника, на десној обали Ибра. Наводи се међу селима које је цар Урош потврдио челнику Муси 1363. године, под именом Павља Црква, заједно са засеоком Орахом. Шуица, *Повеља цара Уроша*, 145, 146, 163; Соловјев, *Једна српска жупа*, 26.

¹⁰⁸ Или Коцељева Брда, неубицирано. Handžić, *Dva prva popisa*, 65, 134, Гочилова Брда, индентификује га са Гокчаницом, што се не може прихватити јер се иста у пописима бележи као Гошманица или Гошчаница.

¹⁰⁹ Ивање, северозападно од Рашке.

¹¹⁰ Горња Брвеница на Брвеници, западно од Брвеника а југозападно од Доње Брвенице.

¹¹¹ Котилевац, северозападно од Рашке. Handžić, *Dva prva popisa*, 67, неубицирано, претпоставља да је мезра која се никад није развила у насеље.

¹¹² Паклење, северозападно од Брвеника; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 64, 132, неубицирано.

¹¹³ Доњи Градац, западно од Брвеника, на реци Брвеници. Према подацима из овог пописа (*TD 5m*, 12), Горњи Градац припада Вучитрнском санцаку.

¹¹⁴ Велење, северозападно од манастира Градца а јужно од Рудног; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 66, Болиње, данас Велење (Рашка) и 125, Велиње, неубицирано.

¹¹⁵ Чешљари, код манастира Градца, западно од Брвеника.

¹¹⁶ Крушевица, северно од манастира Градца.

[53]

- Село Ж у т и ц е¹¹⁷, кућа 6, неожењених 2, приход 319
Село В а л е ш¹¹⁸, кућа 26, неожењених 5, удовица 1, приход 584
Село Б а ч е в а¹¹⁹, кућа 11, неожењених 4, приход 722
Део села Р а д и ч е в ц и¹²⁰, кућа 3, удовица 1, приход 225
Део села Д о њ е Р у д н о¹²¹, припада Градцу, кућа 6, неожењених 1, удовица 2, приход 150
Део села В е л и њ е¹²², кућа 7, неожењених 3, приход 228
Село П о л н а¹²³, кућа 11, неожењених 4, удовица 3, приход 596
Село Р а д о ј е в и н о в ц е¹²⁴, кућа 16, неожењених 5, хаса виноград 1 комад, хаса млин 1, приход 8553
Село Р а т а ј¹²⁵, кућа 7, неожењених 3, хаса земина 2 комада, приход 840
Село О д м е њ е¹²⁶, кућа 23, неожењених 5, удовица 4, приход 1211
Село Р а д у ш а¹²⁷, кућа 6, приход 240
Део села К о т р а ж¹²⁸, кућа 4, неожењених 1, удовица 1, приход 160
Део села Ј а б л а н о в и к¹²⁹, кућа 2, удовица 1, приход 86
Село Ј е л а ш и ц а¹³⁰, кућа 60, неожењених 10, удовица 3, приход 1485
Село З а с а д¹³¹, кућа 15, неожењених 4, удовица 3, приход 1011

¹¹⁷ Жутице, северно од Брвеника.

¹¹⁸ Вележ, јужно од Јошаничке Бање.

¹¹⁹ Бачевци, источно од Јошаничке Бање.

¹²⁰ Вид. нап. 96.

¹²¹ Данас Рудно, северозападно од Брвеника и манастира Градца.

¹²² Вид. нап. 114.

¹²³ Плана, источно од Ушћа.упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 70, Полно, Полино, непознато.

¹²⁴ Радојевина, у непосредној близини Бадња. Уцртана је на карти Главног ђенералштаба из 1893, Д.8 Рашка; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 33, Радивојче, Радивојци, непознато.

¹²⁵ Вид. нап. 91.

¹²⁶ Одмење, северно од Ушћа. Handžić, *Dva prva popisa*, 59, 127, без убикације.

¹²⁷ Насеље се налазило на истоименој реци, десној притоци Студенице, у непосредној близини Ушћа. Уцртано је на карти Главног ђенералштаба из 1893, Д.7. (Студеница).

¹²⁸ Котража, северозападно од Рашке.

¹²⁹ Истоимено насеље на Јаблановачкој реци, јужно од манастира Градца.

¹³⁰ Данас Јелакици, североисточно од Јошаничке Бање, старо име Јелашци.

¹³¹ Истоимено насеље код манастира Студенице. Наводи се у Студеничкој повељи као једно од села које је Стефан Немања приложио манастиру Студеници. Новаковић, *Законски споменици*, 568; *Студенички типик*, 146; Шкриванић, *Студеничко властелинство*, 12.

Село Р о ш ц и¹³², кућа 19, нежењених 5, удовица 2, приход 517
Село Б р е з а в а¹³³, кућа 15, нежењених 4, приход 988
Село Т а д и н а¹³⁴, кућа 27, нежењених 6, удовица 1, приход 1483
Село Г о с п о ђ и н¹³⁵, кућа 6, приход 285
Село М и л о в а н и ћ¹³⁶, кућа 10, нежењених 2, удовица 1, приход 842
Село Г о р њ е Ж а р и ч е¹³⁷, кућа 6, нежењених 1, приход 331
Село Д о њ е Ж а р и ч е¹³⁸, кућа 5, приход 377

[54]

Село С е л ц е¹³⁹, кућа 13, нежењених 3, удовица 2, приход 768
Село В о д и ч н а¹⁴⁰, кућа 6, нежењених 2, приход 543
Село Д о њ е П л а в ч е¹⁴¹, кућа 13, нежењених 3, приход 981
Село Г о р њ е П л а в ч е¹⁴², кућа 13, нежењених 2, удовица 1, приход 1345
Село Б р е с н и к¹⁴³, кућа 45, нежењених 10, удовица 3, приход 905

¹³² У опширном попису Зворничког санцака из 1548. (*TD 260*, 498) убележено као Рожце, уз напомену да чува дербенд по имену Витина и остала опасна места на главном путу који води из Смедеревског у Крушевачки санцак. Данас Рокци североисточно од Јошаничке Бање; у близини села налази се врх Рожац. Handžić, *Dva prva popisa*, Рошица, 44, 73, 115, неутврђено.

¹³³ Брезова, западно од манастира Студенице, раније посед манастира Студенице. Новаковић, *Законски споменици*, 568; *Студенички типик*, 146; Шкриванић, *Студеничко властелинство*, 11, 12, на приложеној карти је учртана на месту Бресника, јужно од Маглича (!)

¹³⁴ Тадење, јужно од Ушћа.

¹³⁵ Село се налазило јужно од Ушћа, на Госпођин потоку, притоци Радуше.

¹³⁶ Непознато.

¹³⁷ Г. Жарче, на Ибру, источно од Ушћа.

¹³⁸ Д. Жарче, на Ибру, заселак Ушћа; неубицирано у Handžić, *Dva prva popisa*, 49, 51.

¹³⁹ Данас Сенци, југозападно од Тадења, као Сеоци учртани на карти Главног ђенералштаба из 1893, Д.8. (Рашка); упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 72, Сеоце (Лепосавић)

¹⁴⁰ Водично, јужно од Ушћа.

¹⁴¹ Плавци код Ушћа, на левој обали Ибра.

¹⁴² Исто.

¹⁴³ Бресник, јужно од Маглича, некадашњи посед манастира Студенице. Новаковић, *Законски споменици*, 568; *Студенички типик*, 146; Шкриванић, *Студеничко властелинство*, 11, 12, на приложеној карти је учртан на месту Засада (!) Handžić, *Dva prva popisa*, 44, предлаже три Бресника, код Маглича, Тутина и Ушћа, при чему му се овај последњи чини највероватнијим јер је најближи Брвенику.

Село Лепосавић¹⁴⁴, припада Трескавици¹⁴⁵, кућа 20, нежењених 4, удовица 2, приход 826
Део села Тврденовић¹⁴⁶, кућа 18, нежењених 5, приход 833
Део села Бојновић¹⁴⁷, кућа 12, нежењених 3, приход 609
Село Рудник¹⁴⁸, припада Трескавици, кућа 3, приход 165
Село Таркосе¹⁴⁹, кућа 10, нежењених 1, приход 490
Део села Улије¹⁵⁰, кућа 10, нежењених 4, приход 572
Село Планица¹⁵¹, кућа 5, нежењених 2, приход 212
Село Ново Село¹⁵², припада Магличу, кућа 16, нежењених 8, приход 1031
Село Крачица¹⁵³, припада Магличу, кућа 31, нежењених 10, удовица 1, хаса винограда 3 комада, запуштени, хаса млин 1, запуштен, приход 2414

¹⁴⁴ Лепосавић на Ибру.

¹⁴⁵ Једно од села које је краљ Милутин доделио манастиру Светог Стефана у Бањској било је и село попа Срђа Трескавац. До сада није убицирано. Према мишљењу Г. Шкриванића, *Властелинство св. Стефана у Бањској*, Историјски часопис 6 (1956) 193, Трескавац би могао бити данашње село Поповци на Ибру, код Лепосавића, чији назив подсећа на поповско село. Међутим, ова могућност је искључена, јер је село Поповци, југозападно од Лепосавића, под тим именом регистровано у овом истом попису Паша санцака из 1477. године (*TD 5m*, 12). Касније је припало Вучитрнском санцаку, а по формирању хаса рудника Жежна, регистровано је у оквиру Призренског санцака. С. Катић, Т. Катић, *Рудник Жежна*, 202, 209. Села Трескавица и Доња Трескавица помињу се у повељи цара Уроша из 1363. Шуица, *Повеља цара Уроша*, 145, 146, 158, 164, без коментара.

¹⁴⁶ Тврђане, северно од Лепосавића, код ушћа Тврђанске реке у Ибар; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 58, Тврђеновићи, северно од села Кукањ. На нама доступним картама северно од Кукња нема овог села. Исто је приметио и Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, 202.

¹⁴⁷ У XVI веку у нахији Клопотник у Вучитрнском санцаку. (*TD 167*, 346), тако да је могућа Ханџићева идентификација са селом Бојновиће, на Рогозни. (*Dva prva popisa*, 65).

¹⁴⁸ Могуће да се односи на данашње село Мајдево, северно од Лепосавића. Handžić, *Dva prva popisa*, 66, неиндентификовано.

¹⁴⁹ Истоимено насеље источно од Лепосавића. Могуће да је у питању село Таркоси које је цар Урош 1363. потврдио челнику Муси. Шуица, *Повеља цара Уроша*, 144.

¹⁵⁰ У непосредној близини Лепосавића.

¹⁵¹ Планиница код рудника Бело Брдо на Копаонику.

¹⁵² Ново Село, источно од Краљева, на Новоселској реци, десној притоци Западне Мораве; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 34, неубицирано.

¹⁵³ Крачићи, су род у селу Метикошима код Краљева. Село се налази поред Крачићког потока, који се данас зове још и Станчићки поток. Павловић, *Подибар*, 338. Handžić, *Dva prva popisa*, 74, Грачаница, непознато.

Село Ђ а к о в а¹⁵⁴, кућа 20, неожењених 5, удовица 1, приход 687
Део села К а ј к о в а¹⁵⁵, кућа 12, неожењених 3, удовица 1, приход 534
Део села З а п у ж а н и¹⁵⁶, припада Храштанима¹⁵⁷, кућа 5, приход 171
Део села Дражев Белац¹⁵⁸ припада Храштанима, кућа 5, неожењених 1, приход 112
Део села К р а д а ц¹⁵⁹, кућа 7, приход 124

[55]

Село Ц р н и Р а с т о к¹⁶⁰, празно, приход споља 86
Село В р б а¹⁶¹, празно, приход споља 150
Село К о њ е¹⁶², власи су, дају влашке дажбине, кућа 9, приход 738
Село Ж и ж е в и ц а¹⁶³, празно, приход споља 300
Село С т р у њ е¹⁶⁴, празно, приход споља 150
Село В р њ ц и¹⁶⁵, празно, приход споља 150
нијабет 2560 спенца 27096

Укупно:

села 52	делова [села] 13	кућа 912	неожењених 153
удовица 66	Приход без спенце	51924	

Он сâм је тешки оклопник, 1 коњаник с панцир-оделом, 13 лаких оклопника,
2 шатора, 1 мали шатор

¹⁵⁴ Ђаково, северно од манастира Студенице коме је раније припадало. Новаковић, *Законски споменици*, 568; *Студенички титик*, 146; Шкриванић, *Студеничко властелинство*, 12; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 69, Дујаково, Дијаково, Ђаково, неубицирано.

¹⁵⁵ Кајково северно од Лепосавића. Наводи се међу селима које је цар Урош потврдио челнику Муси 1363. године. Шуица, *Повеља цара Уроша*, 145, 157.

¹⁵⁶ Уписиван и као Заплужани, данас Запалеже, југозападно од Маглич-града; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 34, Заплужани, непознато.

¹⁵⁷ Село се, према турском попису из 1548. (*TD 260*, 529, 530) налазило у близини Полумира, имало је статус дербенда и скупа с Полумиром чувало је пут преко Маглича. Упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 55, Храстина. Данас Растиште, заселак Савова.

¹⁵⁸ Или Дражев Билац, непознато.

¹⁵⁹ Градац, источно од рудника Бело Брдо.

¹⁶⁰ Данас потес Растоке, уз Ибар, код Пискање.

¹⁶¹ Врба, источно од Краљева. У пописима XVI века забележено да припада Магличу (*TD 173*, 38).

¹⁶² Коњско, на левој обали Студенице, западно од Ушћа.

¹⁶³ Непознато.

¹⁶⁴ Страиње, засеок Орље Главе, северозападно од манастира Студенице.

¹⁶⁵ Могуће да се односи на истоимено насеље код Врњачке Бање.

[56]

**Зеамет Брваник
његова спенца припада царској благајни**

Део Хошкадема, слуге Ахмед-паше, јаше за Паша санџак

Обавештено је да, супротно шеријату, чини раји неправду и насиље, и зато је [овај део зеамета] дат Ертугрулу, сину Тургут-бега, припаднику Високе Порте, у средњој декади Зилхице године 884. (23. II – 3. III 1480.)

Село Л у к о в и к¹⁶⁶, кућа 9, нежењених 2, приход 396

Село Ч е р а н и¹⁶⁷, кућа 6, нежењених 3, приход 418

Село О з м и ч е њ е¹⁶⁸, кућа 16, нежењених 3, удовица 1, приход 489

Село С а с а н о в и¹⁶⁹, кућа 10, нежењених 3, удовица 1, приход 202

Село Д о њ и Д р и н¹⁷⁰, кућа 37, нежењених 6, хаса земина 2, приход 2080

Село Б о ј о в ц е¹⁷¹, зову га хас Горњи Дрин, кућа 13, нежењених 2,
удовица 2

Село М е к и н и¹⁷², кућа 21, нежењених 6

Село М и х о л и¹⁷³, зову га хас Горњи Дрин, кућа 10, нежењених 2,
удовица 2

Село В и т ј а н о в и¹⁷⁴ и К о б и л о в и¹⁷⁵

Ових пет села¹⁷⁶ зову Горњи Дрин, приходи су им на овом месту уписани.
кућа 13, нежењених 3, удовица 1, хаса виноград 1 комад, приход 3837

¹⁶⁶ Луковик, северозападно од Баљевца а северно од Рашке; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 138, Луковићи. неубицирано

¹⁶⁷ Черене, јужно од Баљевца.

¹⁶⁸ Или Озмичина, непознато; исто и Handžić, *Dva prva popisa*, 116, Озимчино.

¹⁶⁹ Можда се односи на Асаново Село, заселак Чечине, у горњем току Студенице. Handžić, *Dva prva popisa*, 67, претпоставља да је реч о селу Сасе, југозападно од Брвеника.

¹⁷⁰ Дрен на Ибру, узводно од Лепосавића.

¹⁷¹ Неубицирано.

¹⁷² Мекинић на Дренској реци, северно од Лепосавића; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 50, Мекинић, 120, Међеник.

¹⁷³ Миолиће на Дренској реци, а не Михалић на Ибру, како сматра Handžić, *Dva prva popisa*, 56, 118, Михајловићи, Михајловићи.

¹⁷⁴ Витановица, северно од Лепосавића.

¹⁷⁵ Непознато.

¹⁷⁶ Бојовце, Мекинић, Михолић, Витјановић и Кобиловић.

- Манастир Студеница¹⁷⁷, кућа 20, нежењених 3, удовица 2, хаса виноград у близини Придворице 1 комад, хаса виноград у близини Студенице 1 комад, хаса млин 1, хаса ливада 1 комад, хаса земин 1 комад, хаса стабла крушке 3, хаса стабла ораха 6, хаса стабала кестена 10, хаса башта 1, приход 2157
- Мезра П о д и в а њ е¹⁷⁸, празна, припада манастиру, приход споља 100
- Мезра Л у к а В и п о р о в а¹⁷⁹, празна, припада манастиру, приход споља 85
- Село Д о њ а П р и д в о р и ц а¹⁸⁰, зову га хас Братчић¹⁸¹, кућа 21, нежењених 7, приход 919
- Село Г о р њ а П р и д в о р и ц а¹⁸², зову га хас Његован¹⁸³, кућа 21, нежењених 4
- Село З е м а н и ц а¹⁸⁴, кућа 5, нежењених 3, хаса земин 1 комад, приход два села [Г. Придворице и Земанице] 673
- Село С и м у ч и ш т е¹⁸⁵, кућа 16, нежењених 5, приход 636
- Село О с т р а ћ¹⁸⁶ В р у т к а¹⁸⁷, кућа 60, нежењених 30, удовица 1, приход 2618

¹⁷⁷ Задужбина Стефана Немање. Манастирски комплекс, који чине Богородичина црква, Краљева црква и Црква Св. Николе, налази се 12 km западно од Ушћа, на десној обали реке Студенице.

¹⁷⁸ Подбање у непосредној близини манастира Студенице. Handžić, *Dva prva popisa*, 46, претпоставља да се налазила на подручју села Ивање, југозападно од манастира Градац.

¹⁷⁹ Непознато.

¹⁸⁰ Низводно у односу на Горњу Придворицу (вид. нап. 182), а не на позицијама које предлаже Handžić, *Dva prva popisa*, 45, код Лепосавића, Зубина Потока или на Студеници.

¹⁸¹ Може се читати и Бранчић, непознато.

¹⁸² Налазила се у близини Земанице, с којом су јој заједно обрачунати приходи. Временом се и спојила са њом, па је у опширном попису из 1548. године, уписана као „Горња Придворица другим именом Земаница“ (*TD 260*, 626); упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 46, „Горња Придворица, другим именом Жетаница“, без тачне убикације.

¹⁸³ Непознато.

¹⁸⁴ Истоимено насеље, североисточно од Лепосавића.

¹⁸⁵ Данас Симичиште, источно од Остраћа.

¹⁸⁶ Остраће, северозападно од Лепосавића, на десној обали Ибра. Наведено је међу селима које је монахиња Јевгенија са синовима кнезом Стефаном и Вуком 1395. приложила манастиру Св. Пантелејмона на Светој Гори. Младеновић, *Повеље и писма деспота Стефана*, 295, 302.

¹⁸⁷ Врујице, село између Симичишта и Остраћа.

[57]

Тимар Емирзе сина Ахмеда, јаше за Паша санџак

Село К о с т и н П о т о к¹⁸⁸, кућа 30, нежењених 7, приход 2380
Село Р о д и љ¹⁸⁹, кућа 15, нежењених 5, удовица 1, хаса виноград 2
комада, хаса земин 2 комада, приход 2517
Село К р у ш и ц а¹⁹⁰, кућа 7, нежењених 2, удовица 1, приход 898
Село Ж р н а с и к¹⁹¹, кућа 18, нежењених 5, удовица 2, приход 1669
Село Д р а г о р а д е¹⁹², кућа 10, нежењених 3, удовица 1, приход 777
Село Г р а н и ч а р¹⁹³, кућа 12, нежењених 2, приход 1072
Село Г о р њ е Г у в н и ш т е¹⁹⁴, кућа 20, нежењених 3, удовица 1, приход 1175
Село Ј е л е њ е¹⁹⁵, кућа 10, нежењених 2, приход 646
Село Н о в а с и л а¹⁹⁶, кућа 12, нежењених 3, удовица 2, приход 796
Село Ч р н а т о в а¹⁹⁷, кућа 10, нежењених 4, удовица 1, приход 735
Село Г р а в а¹⁹⁸, кућа 8, нежењених 2, приход 506
Село К у к љ а р и¹⁹⁹, кућа 15, нежењених 4, приход 898
Село О б а д и²⁰⁰, кућа 5, нежењених 1, удовица 1, приход 377

¹⁸⁸ Истоимено насеље, северно од Лепосавића.

¹⁸⁹ Родељ, северно од Лепосавића.

¹⁹⁰ Данас Крушчица код Родеља.

¹⁹¹ Зрносек, северно од Лепосавића и Родеља. упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 60, 74, 138, Зрношић.

¹⁹² Неутврђено, могуће да се односи на Драгодање, југоисточно од Брвеника.

¹⁹³ Граничане, источно од Лепосавића. Наводи се у Светостефанској хрисовуљи међу селима која је краљ Милутин доделио манастиру Светог Стефана. Ковачевић, *Светостефанска хрисовуља*, 2. Ово село је 1363. цар Урош потврдио челнику Муси. Шуица, *Повеља цара Уроша*, 145, 146, 157, 160; Милојевић, *Мусићи*, 8; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 60, 70, 130, Грнчар, Гринчар, неубицирано.

¹⁹⁴ Гувниште, западно од рудника Бело Брдо на Копаонику.

¹⁹⁵ Јелење, јужно од рудника Бело Брдо на Копаонику; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 51, 124, Јелина (Јелиње), Јанина, Патина, неубицирано.

¹⁹⁶ Неутврђено. Вероватно негде на простору копаоничке рударске области.

¹⁹⁷ Црнатово, југозападно од рудника Бело Брдо на Копаонику.

¹⁹⁸ Или Гарава, уписивано и као Грбава (или Гирива, Грива), неутврђено. Handžić, *Dva prva popisa*, 60; *TD 260*, 475.

¹⁹⁹ Непознато, може се читати и Кркљари. У пописима XVI века бележено као Кукља, Кукљај. Handžić, *Dva prva popisa*, 60, 137; *TD 260*, 609. Кукаљ је једно од узвишења на Бинићком пољу. Илић, *Ибар*, 632

²⁰⁰ Истоимено насеље између Гувништа и Црнатова, југозападно од Белог Брда на Копаонику.

Село К у к а њ е²⁰¹, кућа 13, нежењених 3, удовица 2, приход 938

Укупно:

села 14 кућа 185 нежењених 45 удовица 12
приход 15384 основица 11232 повећање 4152

он сâм је тешки оклопник, 5 лаких оклопника, 1 шатор

[58]

Тимар Турхана и Мехмеда

Заједнички га притежавају и сваке године, скупа са својим господаром,
јашу за Паша санџак

Село Л у к а²⁰², кућа 7, нежењених 2, удовица 1, приход 580

Село Б и н и ћ и²⁰³, кућа 44, нежењених 10, удовица 7, хаса земина 2
комада, приход 3219

Село Ж е х а р к а²⁰⁴, кућа 32, нежењених 10, удовица 1, приход 2545

Село К о с а р и ћ²⁰⁵, кућа 35, нежењених 7, удовица 2, хаса виноград 1
комад, хаса стабала ораха 2, приход 4695

Село З а с к о л и н а²⁰⁶, кућа 23, нежењених 5, удовица 1, приход 1387

Део села В е л и њ е²⁰⁷, кућа 10, нежењених 2, удовица 1, приход 668

Део села Д о њ а Р у д н а²⁰⁸, кућа 5, нежењених 1, приход 378

Део села К о т р а ж а²⁰⁹, кућа 20, нежењених 3, приход 1016

Село Р а в н а²¹⁰, кућа 20, нежењених 2, удовица 1, приход 1112

Део села Ј а б л а н о в и к²¹¹, кућа 5, нежењених 3, удовица 1, приход 468

²⁰¹ Вероватно негде код Белог Брда, у чијој близини постоји узвишења Кукањски крш.

²⁰² Данас постоје два истоимена села у овој области, једно, засеок Бинића и друго, засеок Полумира. Луке код Полумира се помињу у Студеничкој повељи као једно од села које је Стефан Немања приложио манастиру Студеници. Новаковић, *Законски споменици*, 569; *Студенички титик*, 146; Шкриванић, *Студеничко властелинство*, 12.

²⁰³ Биниће, западно од манастира Градац.

²⁰⁴ У XVI веку уписано као Жахарева (*TD 173*, 46), данас Зарево северозападно од Брвеника; упор. Handžić, *Dva prva popisa*, 69, 127, Рехарево, Рахарово, непознато.

²⁰⁵ Косурићи, јужно од манастира Студенице.

²⁰⁶ Данас Зацкуље, источно од Рудног; упор. Handžić, *Dva popisa*, 59, 137, Рашкол, Раскол, непознато.

²⁰⁷ Вид. нап. 114.

²⁰⁸ Вид. нап. 121.

²⁰⁹ Вид. нап. 128.

²¹⁰ Равни, данас заселак Боровића, северозападно од Рашке.

²¹¹ Вид. нап. 129.

Укупно:
села 6 делова [села] 4 кућа 201 нежењених 45 удовица 16
приход 16028 основица 12500 повећање 3528

он сâм је тешки оклопник, 4 лака оклопника, 2 слуге, 1 шатор

[59]

Тимар Мехмеда, Богдановог сина, јаше за Паша санџак

Део села К а ј к о в а²¹², припада Гостацу²¹³, кућа 15, нежењених 2, приход 826
Део села Б о ј н о в и ћ²¹⁴, кућа 9, нежењених 1, приход 828
Део села У л и ј е²¹⁵, кућа 11, приход 1004
Део села Т в р д е н о в и ћ²¹⁶, кућа 20, нежењених 3, приход 1529
Село К о п р и в н и ц а²¹⁷, кућа 9, нежењених 2, удовица 3, приход 521
Село К р ч е в и ц а²¹⁸ другим именом И р ћ а в а (Р ђ а в а), кућа 9,
нежењених 3, удовица 2, приход 686
Село Л о в а ц П о т о к²¹⁹, кућа 11, нежењених 5, приход 990
Село Ј а р к о в а²²⁰, кућа 6, нежењених 2, приход 485
Део села Т и х о ш²²¹, кућа 3, приход 270
Село В и т о ш²²², празно, приход споља 100
Мезра Б о ж о в и ћ²²³, празна, хаса ливада 1 комад, приход споља 300

²¹² Вид. нап. 155.

²¹³ Гостац, непознато. Напред је уписан и манастир Гостац.

²¹⁴ Вид. нап. 147.

²¹⁵ Вид. нап. 150.

²¹⁶ Вид. нап. 146.

²¹⁷ Северозападно од Јошаничке Бање.

²¹⁸ Неубицирано. Као Крчевица јавља се у првим сумарним пописима Зворничког санџака 1519. и 1533. године, када има само три куће. (Handžić, *Dva prva popisa*, 46, 131). Године 1548. у опширном попису, убележено је под именом Крчевина, уз напомену да је празно. (*TD 260*, 655)

²¹⁹ Ловћен Поток, северно од Лепосавића, а не село Ловац, североисточно од Зубиног Потока (Handžić, *Dva prva popisa*, 57).

²²⁰ Непознато. Године 1548. регистровано као Маркова. (*TD 260*, 546) Маркова вода је десна притока Јошанице. Ушће јој је источно од Прибоја. Уцртана је на карти Главног ђенералштаба из 1893 Д. 8. (Рашка).

²²¹ Вид. нап. 71.

²²² Витоше, на Копаонику, југоисточно од рудника Бело Брдо.

²²³ Непознато.

М а н а с т и р Г о с т а ц²²⁴, празан, хаса виноград 1 комад, хаса млин 1,
приход споља 1500

*Пошто је дошло до свађе између њега [тимарника Мехмеда] и брвеничког
заима Хошкадем-бега, притежаваоца једног дела [зеамета], поднета је
представка владару. Наређено је да реченом Мехмеду припадне
горенаведени млин и један хаса виноград, а Хошкадем-бегу манастир са
осталим својим приходима. У првој декади Ребија првог 884. године.*

(22. јуни – 1. јули 1479.)

нијабет 150

Укупно:

села 5 делова [села] 5 мезра 1 манастир 1 кућа 93 нежењених 18
удовица 5 приход 9184 основица 6047 повећање 3137

он сâм је тешки оклопник, 3 лака оклопника, 1 мали шатор

[60]

Тимар мевлане кадије Брваника,
његова спенца припада царској благајни

*Узето по падишаховој наредби и дато Иса-баши Карађозу, у последњој
декади Зилхице 883. године (15.- 24. март 1479). Јаше за Паша санџак*

Село П о ч е с т е²²⁵, кућа 59, нежењених 18, хаса стабла: 1 крушка, 1 орах и 1
јабука, хаса ливада 1 комад и 1 виноград, хаса земин 1
комад, приход 3674

Село Р а к о в а ц²²⁶, кућа 24, нежењених 11, удовица 2, хаса земин 2
комада, приход 1238

Село Л у ч н а²²⁷, кућа 12, нежењених 3, удовица 1, хаса виноград 1 комад,
приход 1058

Село К р а љ²²⁸, кућа 5, нежењених 1, приход 598

²²⁴ Непознато.

²²⁵ Поцесје, североисточно од Рашке. Забележено је у повељи цара Уроша из 1363.
Шуица, *Повеља цара Уроша*, 145, 157, 146, 164.

²²⁶ Истоимено насеље источно од Јошаничке Бање; упор. Handžić, *Dva prva
porisa*, 126, неубицирано.

²²⁷ Лучно на Копаонику, источно од Брвеника.

²²⁸ Данас заселак Краљи, јужно од Краљске реке, десне притоке Студенице,
југозападно од Ушћа.

Татјана Катић, Гордана Гарић Петровић

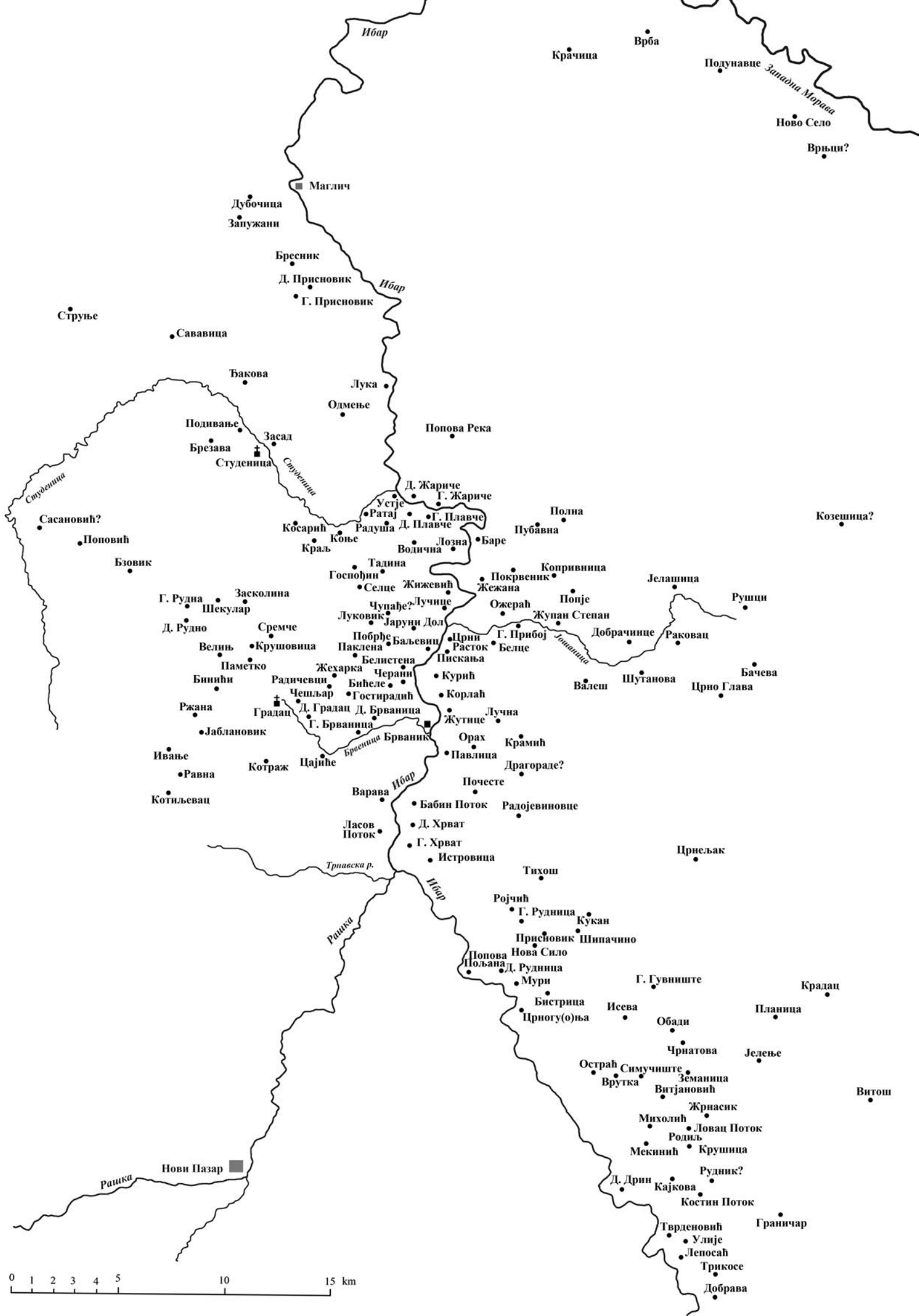
Село П о д у н а в ц е²²⁹, припада Магличу, кућа 40, неожењених 4, приход 1709

Село Б е л о Б р д а²³⁰, зову га хас Петровац, кућа 8, приход 284

	Укупно:			
села 6	кућа 148	неожењених 37	удовица 3	спенца 4461
	приход без спенце 8551			

²²⁹ Подунавци, код Врњачке Бање.

²³⁰ Вероватно у близини рудника Бело Брдо на Копаонику.



Handwritten musical notation on page 51, featuring two columns of staves with lyrics in Cyrillic script. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines. The lyrics are arranged in two columns, corresponding to the two columns of musical staves. At the bottom of the page, there is a small handwritten note: "кидо ким мило гарићанар кидар / рече мило кидар кидар".

Handwritten musical notation on page 50, featuring two columns of staves with lyrics in Cyrillic script. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines. The lyrics are arranged in two columns, corresponding to the two columns of musical staves.

T. T. - 0005 - M

Handwritten musical notation on page 53, consisting of 14 staves. Each staff contains a line of music with a treble clef and a key signature of one flat. The notation includes various note values and rests, with some numbers written below the staves. The text is written in a cursive script.

Handwritten musical notation on page 52, consisting of 14 staves. Each staff contains a line of music with a treble clef and a key signature of one flat. The notation includes various note values and rests, with some numbers written below the staves. The text is written in a cursive script.

T. T. 0005 M

Handwritten musical notation on page 55, featuring several staves with notes and lyrics in Cyrillic script. The notation includes various musical symbols such as clefs, notes, and rests, along with handwritten text in Cyrillic characters.

Handwritten musical notation on page 54, featuring several staves with notes and lyrics in Cyrillic script. The notation includes various musical symbols such as clefs, notes, and rests, along with handwritten text in Cyrillic characters.



Handwritten musical notation on page 59, consisting of multiple staves with notes and numerical annotations.

Handwritten notes and annotations in the left margin of page 59, including some numbers and small text.

Continuation of handwritten musical notation on page 59, including numerical sequences like 4183 and 1137.

Handwritten musical notation on page 58, consisting of multiple staves with notes and numerical annotations.

Continuation of handwritten musical notation on page 58, including numerical sequences like 14048 and 13000.



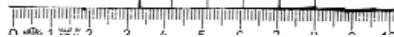
61

60

Handwritten notes in Ottoman Turkish script, including the word "Mülk" and other characters.

Handwritten Ottoman Turkish text, likely a tax record, organized into several lines with numbers and specific terms.

T. T. - 0005 - M



**Tatjana Katić
Gordana Garić Petrović**

**REGISTER OF *ZEAMETS* AND *TIMARS* IN THE BRVENIK
REGION FROM 1477.**

Summary

In the first decades of the Ottoman rule the Brvenik *vilayet* was a part of the Skopje-Bosnian Frontier, one of the largest Ottoman military and administrative units on European side of the Empire at the time. Named upon the only fortified place, fortress Brvenik on the Ibar river, it encompassed right bank of the river, from Ušće in the north to Leposavić in the south, including considerable part of Kopaonik mountain; on the left bank it covered territory in between Brvenica and Studenica rivers.

After the fall of Bosnia in 1463, the Skopje-Bosnian Frontier was disbanded and the region of Brvenik was attached to the Pasha *sancak*. The same region was incorporated into the newly established Prizren *sancak*, probably in 1481. During the reign of Sultan Selim I (1512-1520), as a result of his aggressive policy towards Hungary, some *sancaks* close to the border were reorganized. During the same period, the *sancak* of Zvornik that carried the greatest burden of fighting was enlarged by attaching the Brvenik region as additional district.

The oldest Ottoman survey of the Brvenik *vilayet*, presented in our article, was compiled in 1477, at the latest. It presents a summary of demographic and fiscal data for 178 villages, five *mezras*, three monasteries and one church. According to this census on the territory of Brvenik, in 172 inhabited villages (six villages were registered as uninhabited) and on two *mezras* colonized by *vlahs*, little less than 4000 taxpayers had been living. Small-sized villages prevailed in this area: the most numerous (123 out of 178) were settlements with 10 to 20 and 20 to 40 taxpayers, respectively. Only in five villages more than 70 taxpayers had been living. The suburb of Brvenik fortress was the single market place in this area and was considered to be an administrative center of the whole region.

Key Words: Ottoman Empire, Brvenik, Pasha *sancak*, *vilayet*, *kadıhk*, *zeamet*, XVth century.

Чланак примљен: 09. 05. 2011.

Чланак коначно прихваћен за објављивање: 27. 06. 2011.